734/05

Den 24. oktober 2005 blev i sag nr. 65.654:

xxxxx xxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxx xxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har tegnet landbrugsforsikring med forureningsdækning i Topdanmark Forsikring A/S, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning for en anmeldt olieforureningsskade.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning under henvisning til, at det anmeldte forhold falder uden for forsikringens dækningsomfang, da der er tale om skade på klagerens egne ting, og da der ikke i øvrigt er tale om skadeafværgende eller skadebegrænsende foranstaltninger i forhold til andre personer eller deres ting. Endvidere har selskabet henvist til, at det anmeldte forhold ikke er en pludselig skade.

Forsikringen trådte i kraft i forbindelse med klagerens overtagelse af ejendommen den 1/5 2002. Klageren har beboet ejendommen, siden sælgeren erhvervede denne i 1987. Ifølge det oplyste har ejendommen i hele denne periode været opvarmet med halmfyr.

Det fremgår af sagen, at klageren efter hjemkomst fra ferie den 11/7 2002 konstaterede, at der både inden- og udendøre lugtede af olie, samt at et græsareal, der støder op til beboelsesejendommen, var gået ud. Forholdet blev anmeldt til kommunen, der efterfølgende besigtigede dette. Da der ikke hos kommunen var registreret oplysninger om eksisterende olietank på ejendommen, var kommunens umiddelbare vurdering, at årsagen

til forureningen kunne være spild af dieselolie på tilstødende vej. Kommunen vurderede, at der ikke var akut forureningsrisiko i forhold til vandforsyninger, vandløb m.v. eller overhængende alvorlig fare for sundheden, hvorfor øjeblikkeligt indgreb ikke var påkrævet. Klageren rettede herefter henvendelse til selskabet, hvis taksator rekvirerede besigtigelsesrapport fra rådgivende ingeniørfirma.

Ingeniørfirmaet har i rapport af 9/10 2002 bl.a. anført:

"**1. Indledning**

...

Græsset uden for ejendommen er visnet og der lugter af gasolie ligesom der også lugter af gasolie inde i den beboede bygning.

...

2. Forureningskilde

Ved besigtigelsen blev der konstateret en underjordisk olietank i størrelsen 1.500 l - 4.000 l.

Tankens tilstedeværelse var ukendt for lodsejer samt tidligere to lodsejere.

Tanken ligger parallelt med ejendommen i en afstand på ca. 3 m og en jorddækning på 0,5 m.

...

Tanken er ikke afblændet eller tømt. Resterne af påfyldningsstudsen findes lige under græsoverfladen.

3. Formodet hændelsesforløb

I forbindelse med de kraftige regnskyl i juli måned er der trængt overfladevand ned i tanken og olien i tanken er blevet fortrængt til toppen af tanken og via resterne af påfyldningsstudsen til jorden over tanken og til jordoverfladen.

Her er olien spredt ned omkring tanken og på jordoverfladen ind mod ejendommen.

4. Vurdering af forureningsudbredelsen

3. 65.654

Forureningen er truffet til en dybde af 2,5 m ved tanken og til en dybde af 0,5 m i udkanten af det forurenede område.

Forureningens horisontale udbredelse svarer stort set til det område hvor græsset er afsvedet. ...

Der vurderes således at der er en forurenet jordmængde over ca. 50 m^2 på ca. 100 ton jord.

4.1 *Eventuel yderligere forureningsudbredelse*

Der kan være risiko for, at der er sket en mindre udbredelse af forureningen ind under bygningen.

Herudover kan der være sket en spredning af olie via afløbsledninger dels under bygningen, dels til nedsivningsanlæg, septiktank og rensebrønd.

Endelig kan der være sket en spredning via eventuelle dræn.

Forureningen er ikke sporet i nærmeste vandløb m.v.

En vurdering af en eventuel yderligere forureningsudbredelse vil kræve en forureningsundersøgelse enten i form af en selvstændig undersøgelse eller en undersøgelse foretaget i forbindelse med en oprensning af den kendte del af forureningen."

Med henvisning til, at klageren som privat grundejer ikke havde begået nogen fejl eller forsømmelse, vurderede kommunen, at der ikke i jordforureningsloven var hjemmel til at meddele klageren påbud om undersøgelse og oprydning. Med hjemmel i olietankbekendtgørelsen henstillede kommunen imidlertid, at tankanlægget skulle tømmes og sløjfes.

På baggrund af sagens oplysninger afviste selskabet at yde forsikringsdækning, hvilket selskabet meddelte klageren ved skrivelse af 9/12 2002.

Klageren var utilfreds med selskabets afgørelse, hvorfor hun ved sin advokat anmodede om revurdering heraf.

Efterfølgende udarbejdede selskabets taksator et internt notat, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

"3. Hvor stor var den studs (indgang, rør), hvor vandet kunne finde vej til selve tanken?

sv. Påfyldningsstudsen er 2" (50 mm) (dette er dim. på en normal påfyldningsstuds)

4. Hvor stort et restindhold af olie, må der formodes at have været i tanken?

sv. Ud fra det vi kender er det ikke muligt at vurdere restindholdet af olie.

5. Afhængig af svaret på spørgsmålet 3/4, hvor lang tid er der gået inden tanken er blevet fuld med vand, og olien har fundet vej ud fra tanken? Hvordan vurderes tidsfaktoren i relation til vores definition på pludselig skade, nemlig at både årsag og virkning skal være pludselig?

sv. I princippet kan 'påfyldningen' af vand være påbegyndt straks efter at tanken er 'blevet sløjfet' - altså før 1987. I perioder hvor der har stået vand på jorden omkring tanken, vil vandet også have fundet vej ind i tanken gennem resterne af påfyldningsstudsen lige under græsoverfladen.

...

8. Virkningen udsivning af olie fra tanken angives ifølge kunden at være sket i løbet af den uge, hvor kunden har været på ferie. Kan det indsnævres mere?

sv. Når tanken er fyldt med vand og olie vil vi få den 1. udsivning. Det er umuligt at sige præcist, om restolien i tanken er sivet ud på én gang eller om det er sket i små mængder over flere år, men vi må nok konkludere, at i forbindelse med skybruddene i juli md. 2002 er de sidste olierester løbet ud.

9. Var der på besigtigelsestidspunktet sket skade på bygning, løsøre, andet anlæg?

sv. På besigtigelsestidspunktet var det alene lugten der blev fokuseret på. Da jeg besigtigede stedet sammen med N.L. i efteråret, kan jeg ikke huske om der var sket skade på bygning/løsøre, men det lugtede svagt af olie omkring uheldsstedet. Forsikringsstedet bar præg af manglende vedligeholdelse og det var derfor svært at vurdere hvad der var hvad."

Med hjemmel i jordforureningsloven kortlagde amtet herefter ejendommen på vidensniveau 2 (kendskab til faktisk forurening), hvilket betyder, at der fremover gælder særlige procedurer og restriktioner for ejendommens benyttelse.

Efter at have forelagt sagen for ekstern advokat fastholdt selskabet det tidligere meddelte afslag på forsikringsdækning.

Klageren påstår ved sin advokat selskabet tilpligtet at anerkende, at hun er berettiget til forsikringsdækning for de med oprydning af den skete forurening forbundne omkostninger, herunder udgifterne til entreprenørarbejde, jordbehandling, reetablering, dokumentationsanalyser samt tilsyn og rapportering, således at den af amtet foretagne forureningskortlægning af ejendommen fjernes.

Subsidiært påstår klageren selskabet tilpligtet at anerkende, at hun er berettiget til forsikringsdækning for omkostninger forbundet med oprydning af den del af forureningen, som ligger under beboelsesejendommen, således at lugtgenerne i huset fjernes.

Til støtte for ovenstående har klagerens advokat i klageskrivelse af 13/12 2004 anført følgende:

"**ANBRINGENDER:**

Det gøres gældende, at klager har tegnede en landbrugsforsikring ved indklagede, som dækker skader omfattet standard forureningsdækning.

Det gøres videre gældende, at dækningen af en standard forurening ifølge indklagedes forsikringsbetingelser for en landbrugsforsikring (6331-2 januar 2001) omfatter både ansvarsskade og kaskoskade, idet:

1) Det under overskriften 'Standard Forurening' i forsikringsbetingelserne for den tegnede landbrugsforsikring fremgår, at forsikringen ved en forureningsskade dækker a) forsikringstagers erstatningsansvar, b) forsikringstagers rimelige udgifter til opgravning, bortkørsel og destruktion af forurenet jord, c) forsikringstagers udgifter til reetablering samt d) skade på forsikringstagers bygninger, mv. Ordlyden af forsikringsbetingelserne synes dermed at indicerer, at punkt a) dækker ansvarsskade, mens punkt b), c) og d) dækker kaskoskade.

2) Det burde fremgå med større tydelighed af forsikringsbetingelserne, såfremt det har været meningen, at forsikringen ved forureningsskader ikke dækker kaskoskader.

3) Betingelserne for forureningsskader burde i forsikringsbetingelserne være blevet placerede i afsnittet med overskriften 'Ansvar', såfremt forsikringen ved forureningsskader skal anses, som en ren ansvarsforsikring.

På denne baggrund havde klager, da klager tegnede forsikringen, således en berettigede forventning om, at forsikringen også indeholdt en kaskoforsikring for så vidt angår forureningsskader.

Af forsikringsbetingelserne fremgår endvidere, at den skete forureningsskade skal være opstået ved et uventet, utilsigtede og pludseligt uheld. Af praksis fra Ankenævnet for Forsikring følger, at både årsag og skadevirkning skal være indtrådt på et tidspunkt, og ikke over et tidsrum, for at skaden kan anses som pludselig. I nærværende sag er skaden indtrådt på tidspunktet for det regnskyl, som fik tanken til at løbe over, hvorefter olien straks bredte sig til jorden omkring tanken og formentlig også ind under huset. Skaden bør derved anses som en pludselig skade.

Subsidiært gøres gældende, at lugtgenerne fra forureningen har påført en direkte skade på klagers ejendom, idet det lugter af olie indenfor i ejendommen og en del af ejendommen som følge heraf er ubrugelig. Derfor bør indklagede under alle omstændigheder være forpligtede til at betale for oprydningen af den del af forureningen, så påfører lugtgenerne."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 4/1 2005 til nævnet bl.a. anført:

"Med en studs på 50 mm må det stå fast, at tanken ikke nu og her er blevet fyldt med vand, men at de talrige regnskyl i sommeren 2002 og tidligere år efterhånden har fået tanken fyldt op, så olien efterhånden er blevet fortrængt og sivet ud i jorden.

Vilkårenes bestemmelse om at skaden skal være sket pludselig er derfor ikke opfyldt, hvorfor vi allerede af denne grund ikke kan betale erstatning.

Af vilkårenes side 18 Hvad dækkes fremgår: 'Direkte skade på sikredes bygning, anlæg og tilbehør, ting og dyr".

Jorden er ikke opregnet under denne kaskodækning og kan ikke indfortolkes under de nævnte begreber. Her skal vi henvise til en Østre Landsretsdom fra 10. oktober 2001, hvor det af præmisserne fremgår: 'Landsretten finder herefter ikke, at forurening af jorden er omfattet af bestemmelserne i forsikringsbetingelsernes pkt. 41.1, der alene omfatter de i policen og forsikringsbetingelserne nævnte genstand'. ...

Vi må fastholde, at der ikke er tale om en pludselig skade og oprensning af jord med videre ikke er omfattet af forsikringsdækningen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**Hvilke skadeårsager kan dækkes**

...

Forurening

1 Standard Forurening indtruffet på eller fra de i policen nævnte adresser

8. 65.654

Det er en betingelse for dækning, at skaden ved forurening, af eller gennem luft, jord eller vand, opstår uventet, utilsigtet og ved et pludseligt* uheld, og den ikke er en følge af, at sikrede* med forsæt eller ved grov uagtsomhed har overtrådt de til enhver tid gældende offentlige forskrifter.

Kravet om pludselig* skade fraviges dog, hvis sikrede* ikke har overtrådt de til enhver tid gældende offentlige forskrifter, i følgende tilfælde:

...

d. Udslip fra fritstående olietanke, der er under 15 år regnet fra anskaffelsestidspunktet som fabriksny, og udslip fra nedgravede olietanke, forudsat at Bekendtgørelsen om kontrol med oplag af olie m.v. er overholdt.

Hvad dækkes

a. Sikredes* erstatningsansvar efter gældende ret* for forureningsskade tilføjet personer eller ting, når skaden sker som led i landbrugsproduktionen* eller fra den tilhørende beboelse.
b. Inden for forsikringssummen for ansvarsskade dækkes rimelige udgifter til opgravning, bortkørsel og destruktion af jord, der er forurenet:

1. Som følge af en dækket forureningsskade eller
2. Til afværgelse af en umiddelbar truende skade, der ville være omfattet af dækningen.

c. Retablering efter en i punkt b. dækket opgravning, dækkes ligeledes inden for forsikringssummen for ansvarsskade.
d. Direkte-skade* på sikredes* bygning, anlæg, tilbehør, ting og dyr samt driftstab.

...

Af enhver skade gælder en selvrisiko på 10 %, minimum 4.181 kr. maksimum 16.724 kr.

...

Direkte-skade*

Alene den nævnte skadeårsags umiddelbare skadevirkning, der straks kan konstateres.

...

Gældende-ret*

9. 65.654

Efter dansk ret er man juridisk ansvarlig, når man ved fejl eller forsømmelse er skyld i den skete skade. Denne hovedregel - skyldreglen - står ikke skrevet i nogen lov, men er opstået gennem retspraksis. Er skadevolderen uden skyld i skaden, kaldes den hændelig, og for hændelig skade er man ikke ansvarlig. Derfor må den skadelidte i en sådan situation selv bære tabet.

...

Pludselig

Ved en pludselig* skade skal både årsag og skadevirkning være øjeblikkelig og uventet. Den samlede hændelse (årsag og virkning) skal altså være sket på et tidspunkt og ikke over et tidsrums. Skade som følge af fx sætning og tæring opfylder derfor ikke kravet om, at skaden er sket pludselig*."

Nævnet udtaler:

Det lægges som ubestridt til grund, at sikrede (klageren) ikke forud for olieudslippet overtrådte gældende offentlige forskrifter. Da den anmeldte forurening er forårsaget af udslip fra nedgravet olietank, er kravet om pludselig skade derfor fraveget i henhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser.

Olieudslippet har forårsaget direkte skade på bygningen i form af lugtgener. Endvidere har udslippet forårsaget direkte skade på jorden.

Ifølge forsikringsbetingelserne dækkes direkte skade på bl.a. klagerens bygning og anlæg. Begrebet anlæg er ikke nærmere defineret i betingelserne, hvorfor nævnet finder, at det tillige omfatter haveanlæg. Forsikring & Pension har i responsum 3204 af 5/1 1998 bl.a. udtalt, at haveanlæg omfatter det øvre kultiverede jordlag.

Da skaderne på bygningen og jorden i øvrigt er opstået uventet og utilsigtet, finder nævnet, at selskabet i henhold til de gældende forsikringsbetingelser er forpligtet til at yde forsikringsdækning for de anmeldte skader.

På baggrund af ovenstående finder nævnet således, at selskabet skal dække de med eliminering af lugtgenerne forbundne omkostninger. Herudover skal selskabet yde forsikringsdækning for udgifterne til oprensning af den forurenede del af det øvre kultiverede jordlag. Der findes der ikke hjemmel til at pålægge selskabet at afholde yderligere udgifter.

Herefter, og idet det er ubestridt, at der for tiden ikke er rejst erstatningskrav mod klageren,

b e s t e m m e s :

Selskabet, Topdanmark Forsikring A/S, skal anerkende, at den anmeldte forureningsskade er dækningsberettigende, og skal yde forsikringsdækning for de med eliminering af de eksisterende lugtgener og de med oprensning af den forurenede del af det øvre kultiverede jordlag forbundne omkostninger.

Klagen i øvrigt kan ikke tages til følge.

J. Hermann